

Factsheet

Feiten en cijfers over vuurwapens in België

Hoeveel vuurwapens circuleren er in België?

Vaak wordt gezegd dat er 1,5 à 2 miljoen wapens zijn in onze samenleving. Waar deze schatting vandaan komt en waarop ze gebaseerd is, is niet duidelijk. Het is zo goed als onmogelijk om een goed onderbouwde schatting te maken van het particulier vuurwapenbezit in België. Zowel over de omvang van het legale als het illegale wapenbezit bestaat onduidelijkheid.

Voor de *vrij verkrijgbare wapens*, vooral antieke wapens waarvoor geen vergunning nodig is, bestaat geen registratieplicht, dus niemand weet hoeveel dergelijke wapens circuleren. Het aantal *vergunningplichtige wapens*, bijvoorbeeld voor de jacht of het sportschieten, wordt in principe bijgehouden in het Centraal Wapenregister (CWR), een databank van de federale overheid. Het CWR is echter niet altijd even betrouwbaar: vuurwapens worden soms niet, laattijdig of foutief geregistreerd. Toch is het CWR een uniek instrument, dat kan evolueren tot een belangrijke informatiebron over legaal én illegaal vuurwapenbezit.

In het CWR staan ongeveer 410.000 personen geregistreerd als actief bezitter van een vuurwapen. Dit komt neer op 4% van de Belgische bevolking. Samen bezitten ze ongeveer 740.000 geregistreerde vuurwapens. Op basis van opeenvolgende enquêtes weten we ook dat het vuurwapenbezit in België de afgelopen decennia sterk is afgenomen. In 1989 zei 17% van de gezinnen een vuurwapen te bezitten, in 2010 was dat 5%. In Europees perspectief is België een middenmoter op vlak van vuurwapenbezit.

Wie zijn de legale vuurwapenbezitters?

Om in België legaal een vuurwapen te bezitten, moet je een 'wettige reden' hebben. De drie belangrijkste wettige redenen zijn de jacht, het sportschieten en het verzamelen van wapens.

De jagers

Traditioneel is de jacht een van de belangrijkste activiteiten waarvoor particulieren vuurwapens gebruiken. In het Vlaams gewest worden jaarlijks ongeveer 12.000 jachtverloven uitgereikt, in het Waals gewest meer dan 17.000. Gemiddeld heeft een jager ongeveer 4 geregistreerde vuurwapens.

De sportschutters

Om hun hobby te beoefenen, dienen sportschutters lid te zijn van een schietclub, die op haar beurt lid is van een erkende schietsportfederatie. In Vlaanderen zijn er meer dan 27.000 sportschutters met een sportschutterslicentie. Een deel van die sportschutters schiet niet met vergunningplichtige vuurwapens, maar met vrij verkrijgbare luchtdrukwapens.

De verzamelaars

In België zijn er naar schatting 900 erkende wapenverzamelaars. Een erkende wapenverzamelaar bezit gemiddeld 25 geregistreerde vuurwapens. Die moeten binnen een thema passen, bijvoorbeeld eenzelfde producent, een bepaald conflict of een historische periode.

Waar worden vuurwapens legaal gekocht?

Voor de aankoop van vuurwapens kunnen particulieren terecht bij erkende wapenhandelaars. Er zijn momenteel ongeveer 180 detailhandels in wapens en munitie in België. De meeste handelszaken richten zich exclusief op de particuliere markt, zoals de jacht en het sportschieten.

Handelaars halen een groot deel van de wapens die ze in België verkopen uit het buitenland. Voor de invoer van deze wapens dienen ze de nodige invoervergunningen aan te vragen bij de bevoegde diensten. In Vlaanderen is dit bij de Dienst Controle Strategische Goederen. De waarde van de vergunde invoer van vuurwapens steeg de voorbije jaren fors: van 1,3 miljoen euro in 2005 naar 3,4 miljoen euro in 2009. Deze stijging kan gedeeltelijk worden verklaard door een toegenomen vraag naar vuurwapens vanuit de politiediensten, in het kader van een initiatief om de dienstwapens van de verschillende Belgische politiezones te harmoniseren.

Een andere deelverklaring voor de stijging is de toegenomen invoer van historische, folkloristische en decoratieve vuurwapens. Deze zogenaamde HFD-wapens zijn vrij verkrijgbaar en kunnen door handelaars dus zo verkocht worden aan particulieren zonder vergunning. Door een sterke uitbreiding van de lijst met HFD-wapens in 2007, is de vraag naar deze wapens sterk gestegen. Een aantal handelaars heeft hierop gereageerd door op grote schaal HFD-wapens aan te kopen in het buitenland, om ze daarna in België te verkopen aan binnen- en buitenlandse particulieren.

Het illegaal vuurwapenbezit in België

Uit een bevraging blijkt dat ongeveer 85% van de bevolking vindt dat de overheid strenger moet optreden tegen illegaal vuurwapenbezit. Personen die zelf een vuurwapen in huis hebben, verschillen op dit vlak trouwens niet van mening met de rest van de bevolking.

Uit cijfers van de federale politie blijkt dat in België jaarlijks meer dan 1.000 gevallen van illegaal vuurwapenbezit worden vastgesteld, waarbij ongeveer 2.500 vuurwapens betrokken zijn. Deze politiestatistieken ten spijt, kunnen we geen betrouwbare schatting van het illegaal vuurwapenbezit in België maken. Vaak wordt illegaal vuurwapenbezit enkel als 'bijvangst' beschouwd bij andere criminele activiteiten, en niet als dusdanig geregistreerd. Bovendien is de registratie van in beslag genomen vuurwapens niet altijd volledig of van goede kwaliteit. Meer registratie en onderzoek zijn dus nodig om een volledig beeld van de criminele, illegale vuurwapenproblematiek in België te schetsen.

Naast het illegaal vuurwapenbezit in het criminele milieu, hebben ook een aantal 'gewone' burgers illegaal een vuurwapen doordat ze niet in regel zijn met de nieuwe wapenwetgeving. Heel wat vuurwapenbezitters hebben hun wapens na de invoering van de nieuwe wapenwet in 2006 immers niet ingeleverd of geregulariseerd. Hoeveel wapens op die manier illegaal in ons land zijn, is niet bekend, maar het zijn er wellicht vele tienduizenden.

Meer weten?

Het boek '*Vuurwapens: handel, bezit en gebruik*' van het Vlaams Vredesinstituut is uitgegeven bij Acco. Meer informatie vind je op www.vlaamsvredesinstituut.eu.